HÖGSTA DOMSTOLENS
BESLUT

meddelat i Stockholm den 24 juni 2026

Mål nr
Ö 10223-25

PARTER

Klagande
J.M.

Ombud: Biträdande jurist A.A.

Motpart
M.D.

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen: Advokat B.B.

SAKEN
Tillstånd till prövning i hovrätt av mål om vårdnad m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Göta hovrätts beslut 2025-11-03 i mål T 4802-25

_____

Besöksadress
Riddarhustorget 8

Telefon
08-561 666 00

Öppettider
måndag–fredag
08:45–12:00
13:15–15:00

Postadress
Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

E-post
hogsta.domstolen@dom.se

Webbplats
www.hogstadomstolen.se

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut och meddelar prövningstillstånd i hovrätten.

YRKANDE I HÖGSTA DOMSTOLEN

J.M. har yrkat att Högsta domstolen ska meddela prövningstillstånd i hovrätten.

M.D. har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Bakgrund

1. J.M. och M.D. har tillsammans fyra barn, däribland dottern F., född 2018. M.D. har ensam vårdnad om dottern.

2. J.M. väckte talan och framställde yrkanden om vårdnad, boende och umgänge avseende F. M.D. bestred yrkandena.

3. I samband med huvudförhandling i målet nådde parterna en samförståndslösning som bland annat innefattade att M.D. skulle ha fortsatt ensam vårdnad samt att F. skulle ha rätt till visst umgänge med J.M. Tingsrätten meddelade dom i enlighet med överenskommelsen. Av domskälen framgår att parterna även var överens i vissa andra frågor.

4. J.M. överklagade tingsrättens dom och yrkade att den skulle ändras avseende vårdnad och umgänge. Han uppgav bland annat att parterna inte längre var överens om det som fastställts genom tingsrättens dom.

5. Hovrätten har inte meddelat prövningstillstånd.

Dok.Id 359509

Utgångspunkter för ställningstagande till frågan om prövningstillstånd

6. Barnets bästa ska vara avgörande för alla frågor om vårdnad, boende och umgänge. När talan väckts har rätten en skyldighet att se till att dessa frågor blir tillräckligt utredda. (Se 6 kap. 2 a och 19 §§ föräldrabalken.)

7. I ett mål om vårdnad, boende eller umgänge ska rätten också verka för att föräldrarna når en samförståndslösning, om det inte är olämpligt (se 42 kap. 17 § rättegångsbalken).

8. Om parterna når en samförståndslösning och begär att rätten ska meddela dom i enlighet med överenskommelsen, ska rätten pröva om den är förenlig med barnets bästa. En allmän utgångspunkt vid den prövningen är att samförståndslösningar kan antas vara bäst för barnet. Om inte några särskilda omständigheter talar mot det bör rätten alltså meddela dom i enlighet med överenskommelsen. (Jfr prop. 2005/06:99 s. 62 f. och 104.)

9. Med hänsyn till den speciella karaktär som mål om vårdnad, boende och umgänge har finns det betydande möjligheter för parterna att framställa nya yrkanden under processen. Den möjligheten gäller i vissa fall även efter överklagande. (Se ”Vårdnadsyrkandet” NJA 2019 s. 160 p. 10 och 14–17 samt NJA 2011 s. 311 p. 10.) Det finns inte heller något hinder mot att åberopa nya omständigheter eller bevis till stöd för ett överklagande eller att återta ett medgivande som har lämnats i fråga om vårdnad, boende eller umgänge.

10. Om parterna inte står fast vid sin överenskommelse är det alltså normalt möjligt för dem – eller någon av dem – att överklaga domen och framställa yrkanden i saken (jfr NJA 1981 s. 1263 och NJA 2012 s. 933).

Dok.Id 359509

11. I en sådan situation kan en dom i målet inte längre baseras på parternas överenskommelse utan rätten ska grunda sitt ställningstagande på utredningen i målet. Prövningen efter överklagande utgår då från ett annat underlag än det tidigare avgörandet och måste göras från andra utgångspunkter.

12. Under sådana förhållanden finns det normalt anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till och skäl för hovrätten att med tillämpning av 49 kap. 14 § 1 rättegångsbalken meddela prövningstillstånd.

Bedömningen i detta fall

13. Tingsrätten har meddelat dom med förordnande om vårdnad och umgänge som baserats på en överenskommelse mellan parterna.

14. Eftersom parterna inte längre är överens finns det anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten kommit fram till. Med ändring av hovrättens beslut meddelar Högsta domstolen prövningstillstånd i hovrätten.

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Stefan Johansson, Agneta Bäcklund (referent), Katrin Hollunger Wågnert, Erik Sjöman och Tobias Eriksson. Föredragande har varit justitiesekreteraren Veronica Olofsson.

Dok.Id 359509